

בעיתונות הכלכלית הוא מוערך בכשלושה מיליארד דולר, אבל שווה פי כמה. הוא הישראלי העשיר ביותר בעולם, אבל כשהוא הולך ברחוב, בקושי מזהים אותו. סמי עופר (85), מספר איך הפך מספן עני בחיפה לבעלים של מאות אוניות, מסביר מה יש לו נגד הפקידות הממשלתית בישראל ונותן עצות עסקיות חינם אין כסף. הראיון הראשון בחיי

שווה הרבה יותר

סנר פלוצקר

« מה יודע הישראלי הממוצע על סמי עופר, הנחשב לישראלי העשיר בעולם? עד כמה הוא מכיר את פניו, חשוף לתולדות חייו, שומע את דעותיו? את התשובות לכל השאלות הללו מצאתי לפני כשנה, כשפגשתי את עופר מנגב חומס במסערה בתל אביב: איש מבין יושבי המסערה לא ידע מי הוא האורח המבוגר, שחבש משקפי קריאה עבים ושאל את המלצרים לדעתם על ענייני היום. איש מהם לא זיהה אותו. עופר הוא העשיר מכולם. הוא, ולא ארקדי גאידמק, למשל, שהונח מחוור מול זה של עופר.

ואם כבר מזכירים את גאידמק, קשה להעלות על הדעת שני אנשים שונים יותר באופיים, בהתנהגותם וביחסם לסביבה, לבני אדם ולכסף. כל מה שגאידמק מחזין, עופר מפנים. את עופר לא תראו במפגשים של קהילת העסקים הנוצצת של תל אביב או של עיר אחרת. הוא יכול להיכנס לאולם מפואר בלונדון שבו נערכות המכירות הפומביות היוקרתיות ביותר, לסמן לנציגיו איזו תמונה לקנות ובכמה כסף – וזהו לא תיחשף. הצלמים לא יעוּטו עליו, העיתונאים לא יבקשו את קרבתו. הרי אין להם מושג שבפינת האולם יושב אדם שהאוסף הפרטי של תמונותיו התלויות בדירותיו בלונדון, ניו יורק, מונקו וישראל – שווה הרבה יותר ממיליארד דולר.

כשביקשו עורכי המגזין הבינלאומי "פורבס" לראיינו לקראת כתבת פרופיל עליו, הפעיל את כל הקשרים האפשריים כדי לסכל את הכוונה. בסוף נאלץ העיתון להסתפק בקורות חיים מקוצרים ויבשים, שכן כתבי המגזין לא הצליחו להגיע אליו וגם לא לכל עסקיו.

ואין אלה עסקים מסובכים: הם אפילו משעממים. במרכז האימפריה עומדת חברת ספנות פרטית, הגדולה בעולם, שמחזיקה מאות אוניות מכל הסוגים. בנוסף לכך מחזיקה קבוצתו נכסי רלא ניירי במקומות הכי מבוקשים על פני הגלובוס, שליטה בחברות תשתית ואספקה רב-לאומיות, השקעות בתירות ובעלות על "החברה ליש-ראל" ועל חברות הבת שלה.

<<<

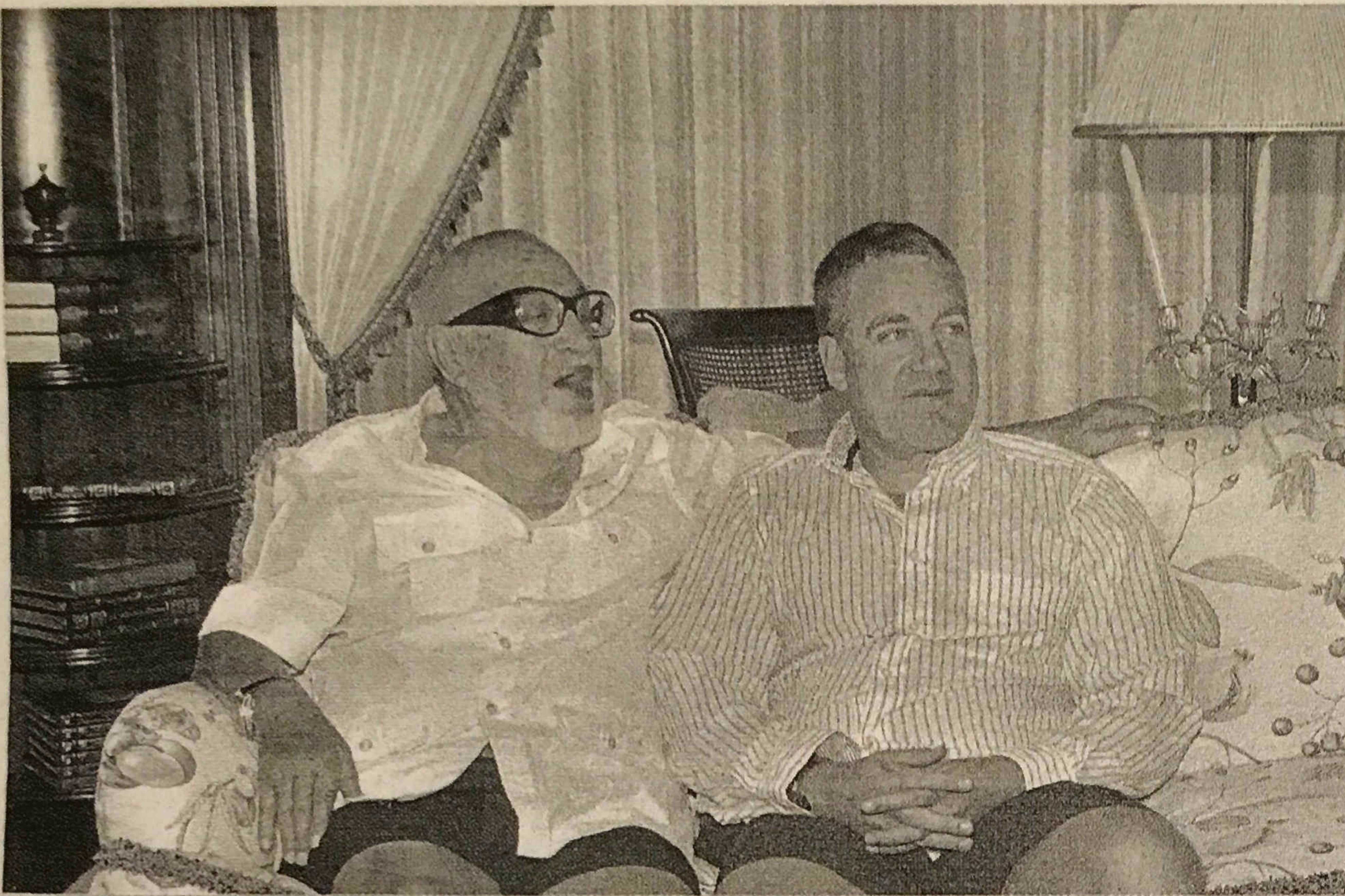
להגיד עליי שאני 'הון' ושלטון' זה עוול משווע. אף פעם לא הסתובבתי בחוג הנוצץ. לא אירחתי פוליטיקאים בתפקיד. לא קיבלתי מאומה בירושה או כמתנה או בפרוטקציה. השגתי הכל בעשר אצבעותיי"

"יש בארץ איזו אווירה בסיסית של קנאה ורחייה כלפי אנשים שהצליחו. בכל העולם מקבלים אותי בזרועות פתוחות, אבל בישראל לא שמעתי מילה טובה למרות שהשקענו כאן מיליארדים"

"אני לא הולך לבורסה, לא חנפיה לבורסה ולא קונה מניות בבורסה. יש לי מספיק משאבים כספיים משלי. את הרווחים שלנו אנחנו משקיעים חזרה בעסק, לא בניירות ערך. אני מתמצא בספינות, לא

באמנות"

הרבה יותר

"לאבא יש חוכמת חיים של התול רחוב". עם הבן עידן

"הנעורים שלנו היו בצל חשש תמידי מפשיטת רגל". עם הבן אייל

(המשן מעמוד קודם)

30 שנה בקושי שמענו ממנו. עופר ובניו אייל ועידן התגוררו בחו"ל מאז 1969. הם קנו ומכרו, חכרו והחכירו אוניות, פתחו קווי ספנות, השקיעו בנכסים וביצירות אמנות, גילו את המזרח הרחוק והתעשרו עד מאוד. עסקי הקבוצה בישראל היו שוליים: השקעה חלקית בבנק המזרחי ובכמה פרויקטים של גרל"ן - דברים זעירים. הצטל" בות מקרית בין רצונם של יורשי שאול אייזנב" רג למכור את החברה לישראל לבין רצונה של משפחת עופר לחזור לעניינים בארץ הולידה את העסקה המפתיעה ביותר של סוף העשור הקודם: ב-1999, רגע לפני שעשו זאת משקיעים מקנדה, רכשו העופרים את החברה לישראל ועימה שות" פויות עמוסות בעיות עם ממשלת ישראל.

מאז, ובייחוד בשלוש-ארבע השנים האחרונות, הם לא יורדים מהכתורות. כשמכרו למדינה את חלקם בבתי הזיקוק, טענו המבקרים שמכרו ביוקר. כשקנו מהמדינה את חלקה בצים, טענו אותם מבקרים ש"עופר קנה בזול". סמי עופר מוזכר כמעט בכל מאמר שעוסק בקשר שבין הון ושלטון, והוא לא מבין למה. "אני ושלטון" הוא שואל בפליאה. "איוה קשר יש לי לשלטון? אני בורח ממנו כמו מאש. לא לקחתי פרושה ממדינת ישראל, רק נתתי לה. השקעתי מיליארדים רבים

דך קטנה כדי שחיפול. אבי נהג להרביץ את תורת המשמעת וההתקומות עקב בצד אגודל לא רק לנו, ילדיו, אלא גם לרבים בענף הספנות. מי שהקשיבו לעצתו לא שכחו זאת והם מפליגים ללא הרף בש" בחו. מי שלא הקשיבו מצטערים על אטימותם."

גם אני יכול

סמי עופר נולד ברומניה בתאריך ה"מכושף", כהגדרתו, 22.2.22, וכעבור שנתיים עלה עם משפחתו לארץ בחוסר כל. בגיל 14 עבר כנער שליח בסוכנות אוניות בחיפה, שם נרבק בחיידק הספנות שהוביל אותו להתגייס תחילה לחיל הים הבריטי ואחר כך לחיל הים הישראלי. כששאלתי אותו על היום המאושר בחייו, הוא אמר להפ" תעתי: "זה היה יום סיומה של מלחמת העולם השנייה, יום הניצחון על הנאצים. הרגשתי אז מאושר, אבל גם מפוחד: המלחמה נגמרה, החיים האזרחיים מתחילים, ממה נחיה?"

באותם ימים החזיקה משפחת עופר עסק קטן של אספקת מזון לאוניות ועמילות מכס. לאחר מלחמת העצמאות היא קיבלה סוכנות של אוניות, בעיקר רומניות ובלגריות, שהחלו לפקוד את נמל חיפה. ב-1950 קנה עופר ספינה ראשונה - משומשת, כדרכו - שהתפרקה מיד.

"כל כך רציתי להיות בעל אונייה", הוא נזכר, "ששכחתי את עקרון המשמעת העצמית. לא בדקתי מספיק את הסחורה ולא ראיתי שהאונייה נקובה". הלך שלמד מהפרשה האיר מאז את דרכו העסקית: הצנע לכת בשאיפותיך. אל תהיה נחפז, אל תיתן לרגשות להשפיע עליך יותר מדי ולערפל את חוש המציאות שלך.

"באותה תקופה", הוא נזכר, "קראתי בשקיקה את קורות חייהם של אילי הספנות והשתדלתי תי ללמוד משגיאותיהם. אמרתי לעצמי: אם הם יכולים להיות בעלי ציים של אוניות, גם אני יכול. גם אנחנו הישראלים, יכולים. אנחנו לא פחות טובים מהיוונים, למשל. ספנות היא עסק בינלאומי מטבעו ומתאים למדינות מתפתחות". עופר המשיך לקנות ולשפץ, לחכור ולהחכיר. הוא נכנס לתחומים נוספים של הובלה ימית והפך לאימפריה. "המשפחה שלי מאורגנת כקבוצת אחזקות", הוא מספר. "בראשה יש הנהלה בכירה שבה יושבים אני, בניי, מנהל הכספים של הקבר צה, חברי הקרוב אמנון ליאון, שעובד איתי כבר 46 שנה, ויוסי רוזן (בעבר מנכ"ל החברה לישראל וכיום יו"ד בתי הזיקוק - ס"פ). כל עסקה גדולה מובאת להחלטת הנהלה, ולי יש זכות וטו".

אתה משתמש בה הרבה?

"עברתי הרבה משברים בחיים, הרבה אכזבות מדרות, אבל האכזבה מפרשת מוזיאון תל אביב הכאיבה לי הכי הרבה. נשפך עליי כל הרוע שבמדינה ורק מעטים יצאו להגנתי. נפגעתי באופן הכי עמוק"

"כואב לי מה שקורה בארץ, יותר מדי שנאת אחים, האחד מבסוט מנפילתו של השני. אם לא יבוא תיקון מיידית באורחות החיים אני רואה סכנה לקיומה של ישראל. ככה לא מתנהלת מדינה שרוצה להתקיים לתמיד"

קונה יותר

"סימפוזיום לציונות עיון, קואה, שלטון של רחוב". הכתובת במוזיאון תל אביב, לפני שהוחלט להסירה צילום: תומאס קו

(המשך מהחוד קודם)

פקידים נפוחים בירושלים

את האימפריה שלו בחר לבנות בחו"ל, ולא במקרה. "בשנות ה-60 וה-70 של המאה הקודמת שלטה ממשלת ישראל בקווי הספנות לישראל וממנה וחסמה תחרות פרטית", הוא מסביר. "זו הייתה חסימה לחינם: לממשלה לא היה מושג איך לנהל חברות ספנות. המינויים היו פוליטיים, לא מקצועיים ולא ענייניים. כשיצאנו לחו"ל גילינו עולם אחר. גילינו שאפשר לקנות אוניות בשוק החופשי, למכור, להחכיר, להחכיר, בלי כל סיכוכי הביורוקרטיה".

היום המצב בארץ טוב יותר? המשפחה שלך נתפסת כמי שמרבה לריב עם הפקידים. "יש במשרדי הממשלה בירושלים פקידים נפוחים שהפכו את עצמם למומחים גדולים לכל דבר. ירון זליכה, החשב הכללי באוצר, חושב שמדינת ישראל שייכת לו. אבל ישראל לא שייכת לזליכה. הוא לא הבוס של המדינה, למרות שהוא כנראה מאמין בכך. אני משווה בין ישראל לסינגפור, שם יש לנו פעילות עסקית גדולה פי כמה וכמה מאשר בישראל. פקיד ממשלת סינגפור עושים הכל כדי שנהיה מרד צים ונישאר. הם רק שואלים אם אנחנו זקוקים למשהו ותמיד מוכנים לעזור. מחבקים אותנו, לא דוחים אותנו".

אלמלא קנית את החברה לישראל מאייזנברג, אם היית ממשיך להדיר את רגליך מישראל, איש באן לא היה נטפל אליך.

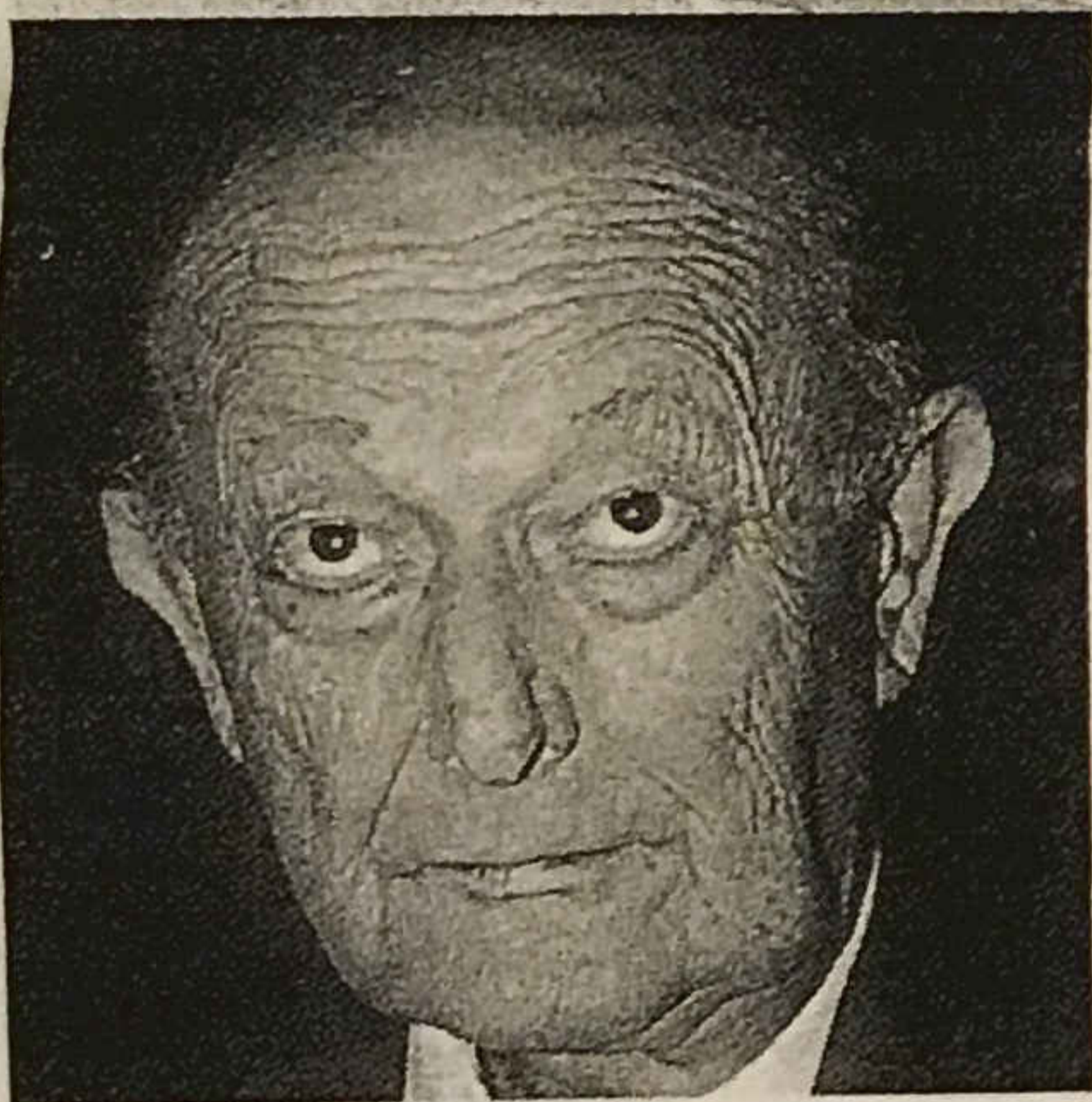
"איני מצטער על זה לרגע. ישראל היא ארצי. חטפנו את החברה לישראל ממש מתחת לאפם של משקיעים קנרים, שעברו על זה חודשים רבים וניהלו משא ומתן עם משפחת אייזנברג. עידן בני שהה אז בסינגפור; הוא חי שם 15 שנה ועשה עבודה מצוינת. בדרכו ארצה עבר דרך לונדון ושם גורע לו מעו"ר רם כספי שהחברה לישראל עומדת למכירה. שמנו כמה עשרות מיליוני דולרים יותר מהקנרים, הפתענו אותם ברגע אחרון וקנינו. בוכותו נשאר החברה לישראל בישראל. מאז רכשנו בה שליטה והשקענו בה ובחברות הבת שלה עוד מיליארדי דולרים".

"יש לי אהבה לרעיון, ויש לי אהבה לרעיון של רעיון. אני סומך על בני ומנהלים. הם מקצועיים, הם מודרניים והם צעירים".

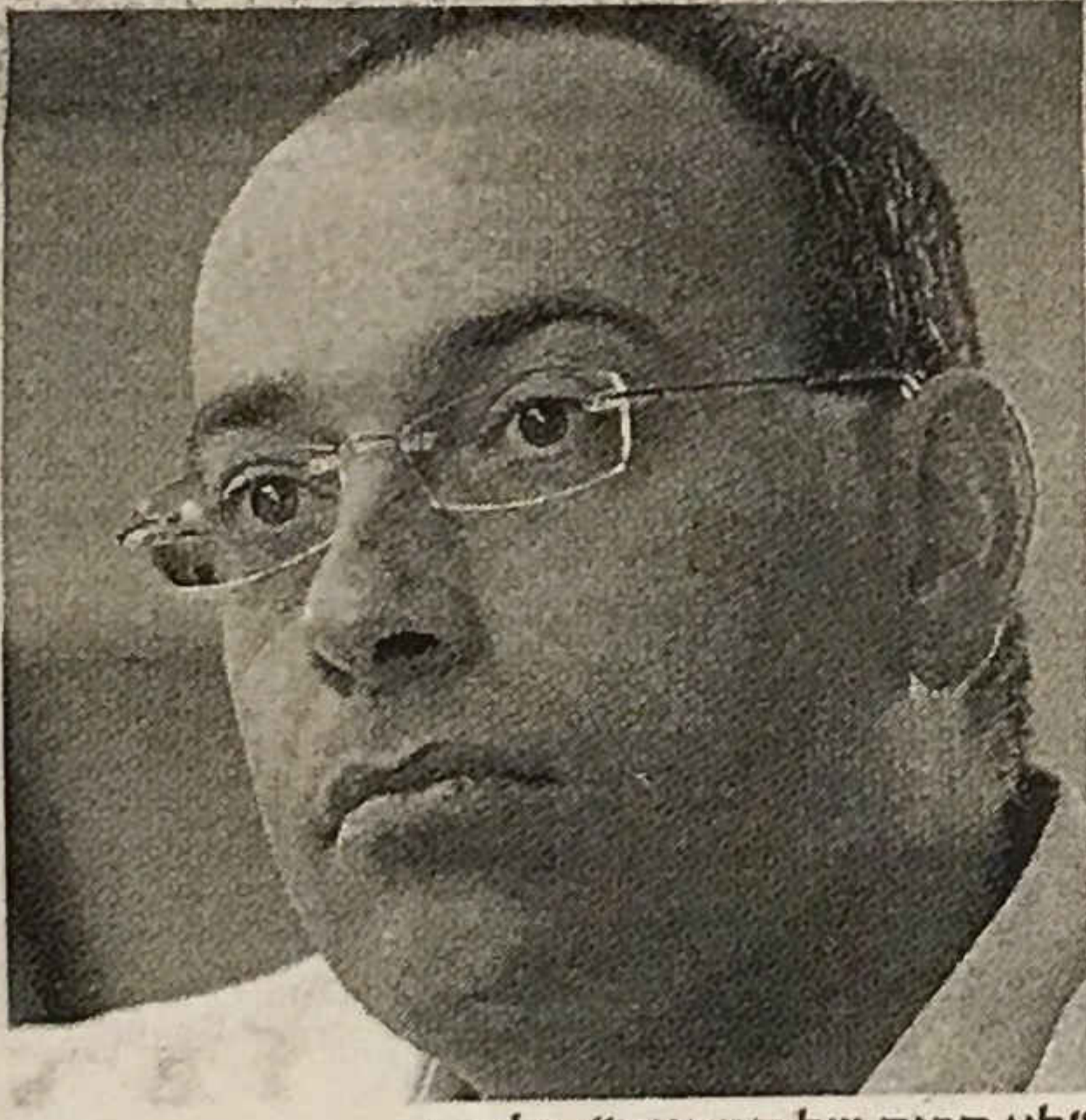
אילו ערכי עבודה העברת להם? "קודם כל לעבוד בצוות. הרי אף אחד לא יודע הכל. אחר כך צריך לראות לאנשים, להיות אכיפתי כלפיהם, במיוחד כלפי העובדים הנתונים למרותך. צריך להקנות להם הרגשת שייכות לעסק. מהימאי הפשוט על הסיפון ועד למנהלים הבכירים בחדרי הישיבות – כולם צריכים לחוש שייכים לאותה חברה".

אתה נותן אמון באנשיב? "כן, אני נותן אמון ודורש אמון טוטלי. בכל עולם הספנות יודעים שהבטחה של סמי עופר לא מופרת אף פעם. אני תמיד אעמוד בהסכם שחתימתו עליי, גם אם הנסיבות ישתנו והכל יהיה נגדי. איך אני מצליח בכך? אני חותם על עסקאות והסכמים עסקיים רק אחרי שאני מברר אם אוכל לבצע אותם גם אם יקרה משבר קשה והכל יש תבש; נגיה אם שוק הספנות יירד ב-25 אחוז או ב-50 אחוז. אני תמיד לוקח בחשבון את התרחיש הגרוע ביותר כנקודת מוצא. אם גם בתרחיש כזה ההסכם יאפשר לי לשרוד, אני חותם עליו. אם לא אני מוותר. אני מעולם לא הימרת, לא בחיים ולא בעסקים. אני אף פעם לא קונה או בונה אוניות לפי מצבי הרוח".

זו גם העצה שאתה נותן לבניך? "אני אומר לבניי: קודם כל עבודה, אחר כך משפחה. ובעבודה צריך לנהוג ככולם בלי אפליה או דעה קדומה. אצלי לא הייתה העדפה בקידום לפי ייחוס או מוצא. היהודים לא יותר חכמים מבני עמים אחרים. כל אדם נבחן לפי היכולות שלו, המקצועיות שלו והמסירות שלו, לפי מבחנים אובייקטיביים והוגנים. הגינות היא המפתח: כשאתה הוגן עם עובדיך, אתה יוצר בקרבם נאמנות כלפי מקום עבודתם. הבנים שלי עבדו על האוניות כמלחים פשוטים בגיל 12 והכירו אותן מבפנים. הם אכלו עם הצוות ועשו הכל עם הצוות".

"בשביל מה לנקר עיניים?" אריסון

"לא הבוס של המדינה". זליכה

רולר. אני מאושר מזה, אבל אם חלילה תפרוץ מלחמה נפסיד המון. המפעלים שלנו חשופים, בצפון ובדרום, לשילי האויב".

היית בין הישראלים הראשונים שגילו את סין. איך זה קרה?

"התחלנו לעבוד בעסקי ספנות בהונג קונג ב-1982. אחר כך עברנו לסינגפור מהסיבות הלא נכונות: חשבנו שהממשטר בסין כולה יקרוס אחרי האירועים בכיכר טיינאנאן ב-1989. זה כידוע לא קרה, וחזרנו להונג קונג בלי לחסל את הפעילות הסינגפורית שלנו. כיום אנחנו פועלים גם בערי נמל סיניות אחרות, כולל שנחאי".

כמה שווים עסקיך הגלובליים?

"הרבה יותר ממה שחושבים. הפעילות שלנו בארץ היא רק קטע קטן מהאימפריה העסקית שלנו החובקת עולם ומלואו. יש לנו, למשל, צי סוחר של מאות ספינות, שהוא הצי הלא ממשלתי הגדול בתבל. יש לנו בעלות בחברת ההפלגות רויאל קאריביאן, ששוויה בחברת הבורסאי מגיע לת-שעה עד עשרה מיליארד דולר. יש לנו נדל"ן במקומות הכי טובים על הגלובוס, כולל בית הדירות היקר ביותר בניו יורק, פרויקט מצוין של בני אייל. בסך הכל אנחנו מפרנסים כ-30 אלף משפחות ברחבי העולם".

מי השותף העיקרי שלכם מחוץ לישראל? "משפחת פריצקר, שהיא הבעלים של רשת המלונות האייט, בין השאר. הם ואנחנו עובדים בכל העולם כמו משפחה".

אתה לא חושש ממשבר בשוק הספנות כמו

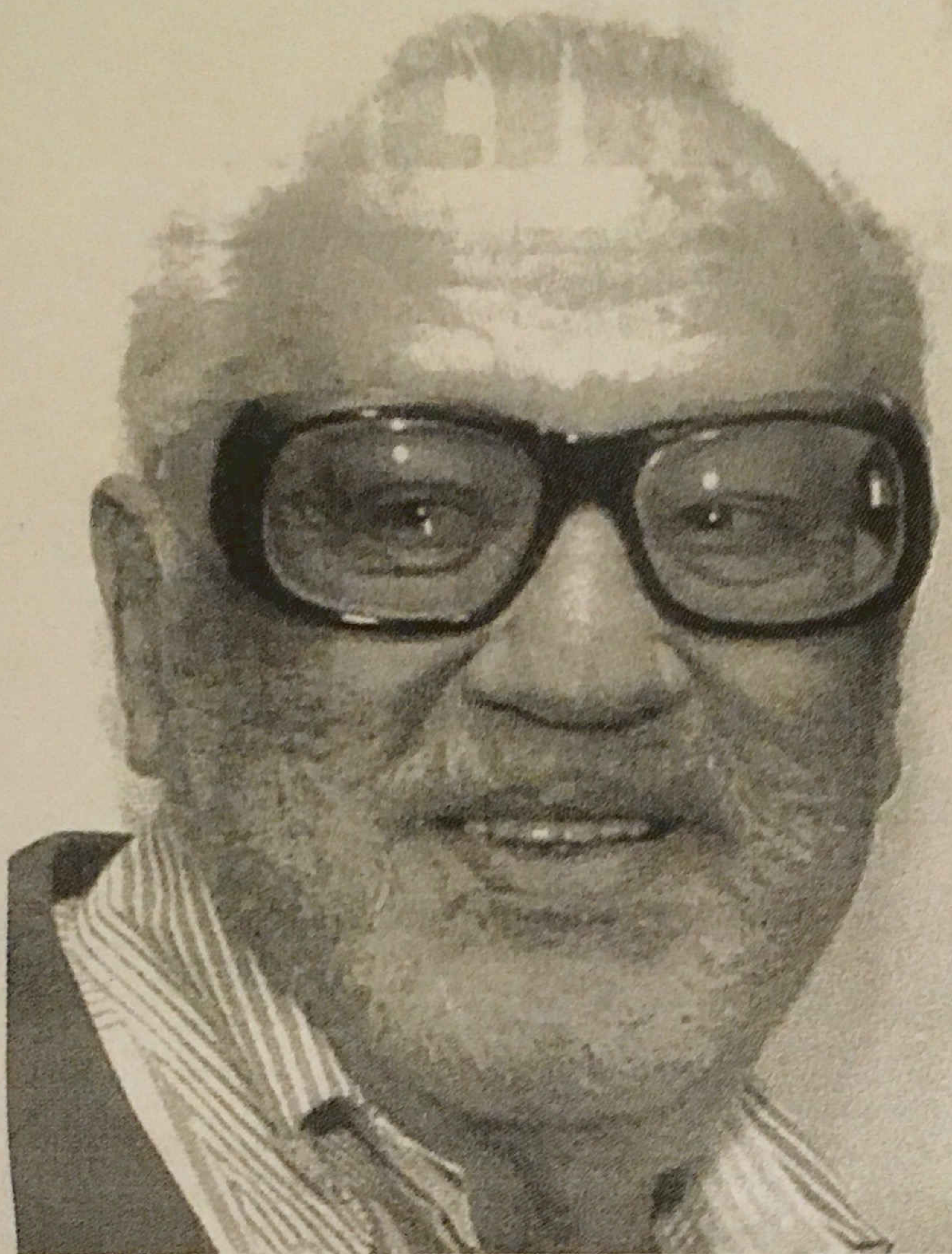
בעסקת צים היו שטענו כי שילמתם פחות מדי ועשיתם קופה על חשבון הממשלה.

"פחות מדי? הרי אף אחד לא רצה או לקנות את צים. החברה הייתה שלוש שנים על המדף ושום קונה רציני לא הופיע. הממשלה גם התעקשה על מניית זהב בצים: זו מניית המדינה המאפשרת לממשלת ישראל לשלוט בחלק מהאוניות בשעת מלחמה. מי רוצה לקנות חברת ספנות כזו? אם אני טועה שני כלכלנים מטעם הממשלה הערייכו שמוניות הממשלה בצים שוות בין 115 מיליון דולר ל-135 מיליון. אנחנו שילמנו, אחרי משא ומתן לא פשוט, 115 מיליון דולר. אחרי שקנינו את צים הפכנו אותה להצלחה. כיום יש לצים יותר ממאה אוניות, ועוד תריסר בבנייה. אני מאוד גאה בכך".

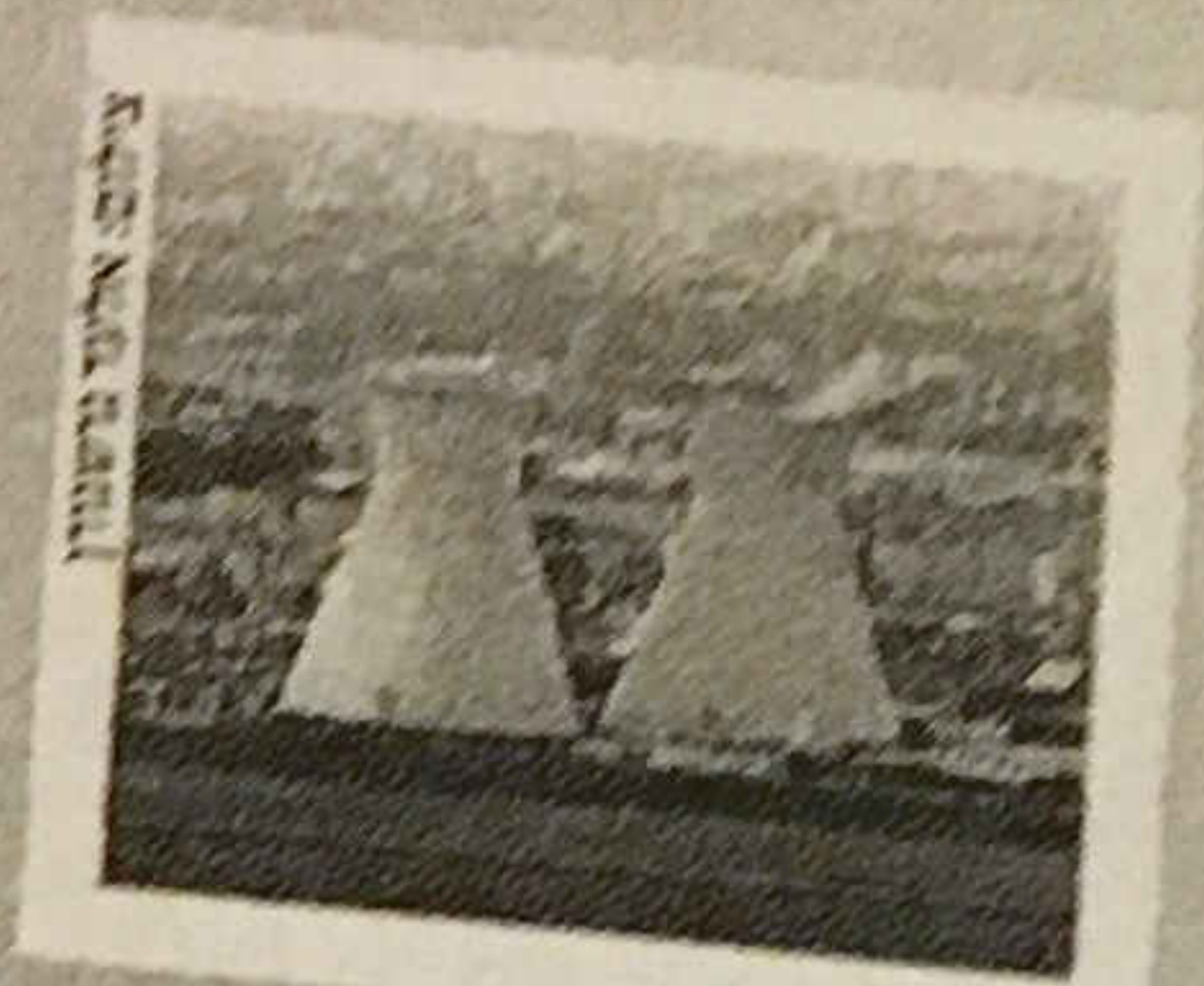
"אני עוד זוכר את השנים שבהן התנכלה צים לחברת הספנות הפרטית הקטנה שלנו, הצרה את צעדנו, רדפה אותנו, רמסה אותנו. אתה יודע מה אני למדתי מזה? מה המסקנה שהוצאתי מהתחרות הלא הוגנת נגדנו מצד צים? מסקנה אחת: שהחזק תמיד צודק, לפחות במציאות הישראלית. מסקנה שנייה: שכאשר פוליטיקאים ואנשי מפלגות מתערבים בניהול של חברה הם הורסים אותה. כך עשו לצים עד שאנחנו באנו".

היום, אומר עופר, הוא מרוצה מכל השקעותיו בארץ. "תראה בעצמך איך אנחנו מרחיבים את פעילותנו בארץ, בונים, מקימים, משקיעים עוד ועוד, יוצרים מקומות עבודה חדשים, מפתחים תשתיות. כך בכימיקלים לישראל, בבתי הדיקוק, במתקני ההתפלה, בצים. ההשקעה הכוללת של החברות הישראליות שלנו מגיעה ל-8 מיליארד

"אני לא רואה את הפלסטינים מנהלים מדינה מודרנית וכלכלה מודרנית. מכל מקום, לא בקרוב". עופר צילום: מאיר אזולאי

"יש בארץ המון רשעות שמונעת מיהודים מחו"ל להשקיע בישראל. הם לא משקיעים פרוטה בישראל כי הם לא רוצים מגע עם הפקידות ולא רוצים להיות מושמצים בתקשורת. בשביל מה להם כאב הראש הזה?"

הרבה יותר

הרשעות הן מברחה יהודים עשירים מחו"ל ומונעת מהם להשקיע בישראל, ויש עשרות כאלה. עשרות מיליארדים יהודים לא השקיעו פרוטה בישראל כי הם לא רוצים מגע עם הפקידות הישראלית ולא רוצים להיות מושמצים ומקוללים בתקשורת הישראלית. בשביל מה להם כאב הראש הזה? הם יכולים למצוא מקומות יותר אטרקטיביים להשקעה ממדינת ישראל."

הספר הגנוז

חברת הספנות של משפחת עופר נכללה בעבר ברשימות החרם הערבי, אבל כעת האוניות שלה פוקדות בחופשיות את נמלי ערב. הקשרים עם אילי ספנות ערביים מצוינים לדבריו, אך למרות זאת עופר פסימי ביחס לסכסוך הישראלי-פלסטיני. "אף פעם לא נסתדר עם הפלסטינים", הוא אומר. "הפלסטינים חושנים שלקחנו מהם בכוח ובעורמה את המדינה שלהם, שגנבנו להם אותה. לכן הם אף פעם לא יחיו איתנו בשלום. יש עוד בקרבם אנשים שנולדו בכתיים שבהם גרים עכ"שיו הישראלים.

"אני רובר ערבית, מדבר עם הפלסטינים בשפתם, ואני יודע מה הם חושבים באמת. מבחינתם היהודים גנבים, באו לארץ ישראל ושרדו מהערבים את ארצם."

הקמת מדינה פלסטינית תפתור הבעיה?
"אולי, אבל אני לא רואה את הפלסטינים מנהלים מדינה מודרנית וכלכלה מודרנית. מכל מקום, לא בקרוב."

למה אתה לא מנפיק את חברת הספנות שלך בבורסה וגורף רווחי הון?
"אני מחוץ לבורסה. לא הולך לבורסה, לא מנפיק בבורסה ולא קונה מניות בבורסה. אני לא צריך את הבורסה: יש לי מספיק מזומנים, מספיק משאבים כספיים משלי. את הרווחים שלנו אני חנו משקיעים חזרה בעסק, לא בניירות ערך. אני מתמצא בספינות, לא בספקולציות."

השושלת תימשך? הנכדים נמשכים לים?
"הם גמרו בתי ספר ואוניברסיטאות באמריקה, אבל הם נמשכים אל האוניות ואל הספנות ואל הים. לפחות חלקם."

מה היית רוצה להמשיך לעשות בחייהם?
"הייתי רוצה עוד נכדים. אני לא איש מריד; אני איש מאושר, חוץ מהפרשה הצורבת של המוזיאון. אני רק חרד מאוד לעתידה של המדינה. הרגשתי בעניין זה לא טובה."

לא מכבר הושלמה כתיבת ביוגרפיה המפרטת את קורות חייו של עופר מפיו ומפי קרוביו. למרות זאת הספר לא יצא לאור ולא ניתן להשיג אותו. "יש רק עותק אחד ממנו", אומר עופר. "החלטתי לעכב את הוצאתו לאור כדי לא לגרום נזקים למדינת ישראל שאני כל כך אוהב. הוא שמור אצלי בשביל דור העתיד, בשביל הנכדים, כדי שיקראו בו וידעו על איוה קשיים היינו צריכים להתגבר כדי להגיע למה שהגענו." ■

עוול משווע. אין דבר יותר רחוק מזה. אני אף פעם לא שיחקתי את העשיר בעל ההשפעה. אף פעם לא הסתובבתי ולא התחככתי בחוג הנוצץ. לא אירחתי פוליטיקאים בתפקיד. לא קיבלתי מאומה בירושה או במתנה או בפרוטקציה. השגתי הכל בעשר אצבעותיי."

אבל אתה מקורב לאנשי שלטון בישראל.
"אני? מתי ראית אותי מסתובב עם פוליטיקאים? המגע שלי עם השלטון הוא לא בגלל השתייכות לאיוה חוג מכרים נוצץ אלא בגלל שהיינו בשותפות עם הממשלה בתאגידים עסקיים גדולים. היינו בטוחים שהממשלה מרוצה מהאופן ההוגן שבו עשינו איתה עסקים. עכשיו אני יודע שכשאתה עושה עסקים עם ממשלת ישראל, אתה תמיד יוצא מזה רע בדעת הקהל. תמיד חושדים כך שקנית מהממשלה בזול או שמכרת ביוקר. אפילו כשוכינינו במכרז לקניית בתי היוקוק בחיפה ושילמנו מחיר הכי טוב, אמרו שקנינו בזול. איך בזול, אם מי שהתחרה בנו קיבל ברגע אחרון רגליים קרות ונטש את המכרז?"

למה מעולם לא עננת עם היאכטה שלך בחופי הארץ?
"בשביל מה לנקר עיניים? כשתוד אריסון הגיע עם היאכטה שלו לישראל בפעם הראשונה, נה, מיד קראו לו 'גנב'. יש בארץ המון רשעות."

של ממש, לא מקבלים אותו בהיקף הררוש".
מדיניות הגופים שנהנים עכשיו מתרומות?
תיך נעדר מוזיאון תל אביב, ואני מניח שזה לא במקרה. מה בריוק קרה שם?

"אני אוהב את מוזיאון תל אביב והרבה שנים הייתי יו"ר אגודת הידידים שלו בחו"ל. לפני שלוש שנים ביקשו ממני לתרום 20 מיליון דולר להקמת אגף חדש למוזיאון. הסכמתי מיד. יש לי את אחד מאוספי התמונות הגדולים בעולם, והייתי נכון לתרום חלק מהאוסף הזה. בחפץ לב הייתי תורם. סוכס שבקבות התרומה שלי המוזיאון ייקרא מוזיאון תל אביב לאמנות ע"ש אביבה וסמי עופר", ואז באו כל מיני חכמים והתחילו לצעוק: 'לא נסכים לכך, לא ניכנע לסמי עופר, לא יקום ולא יהיה המוזיאון לא ייקרא על שמו'. אמרתי לעצמי: בשביל מה אני צריך את כל זה, את ההתנפלויות ואת ההשמצות? נשפך עליי כל הרוע שבמדינה ורק מעטים יצאו להגנתה. זה כאב לי, כי זה סימפטום לצרות עין, קנאה, שלטון של רחוב."

"אני מרגיש כאב מאוד גדול מזה שהתוכנית שלי לא יצאה לפועל. עברתי הרבה משכרים בחיים, הרבה אכזבות מרות, אבל האכזבה מפית המוזיאון הכאיבה לי הכי הרבה. נפגעתי ממנה הכי עמוק."

למה שלא תבנה בארץ מוזיאון לאמנות שייקרא על שמך?
"כי כבר לא נותר לי מספיק זמן להתחיל ולהשלים פרויקט כזה. לבנות מוזיאון מההתחלה זו משימה שדורשת המון תשומת לב, המון מעורבות. זה כבר לא בשבילי. אני גם אוהב את מוזיאון תל אביב ולא רוצה חלילה לפגוע בו."

ומה גרם לך לתרום לבית ספר לתקשורת?
מה לך ולתרום הזה?
"אני רוצה לעודד מצוינות בעיתונות. אני מאוכזב מהעיתונות הישראלית גם מפני שהיא ירדה לחיי על לא עוול בכפי. אין לי דבר נגד עיתונות ביקורתית, אבל יש בארץ יותר מדי עיתונות שהיא מתחת לכל ביקורת: עיתונות יותר מדי פרוכניציאלית, פחות מדי גלובלית. לכן הקמתי את בית הספר לתקשורת: כדי שיהיו לנו עיתונאים יותר משכילים ויותר אמנים. בארץ יש איוו אווירה בסיסית של קנאה ודחייה כלפי אנשים שהצליחו. בכל העולם מקבלים אותי בדריעות פתוחות, אבל בישראל לא שמעתי מילה טובה למרות שהשקענו כאן מיליארדים. 'להגיד עליי, למשל, שאני 'הון ושלטון' זה

(המשך תמונת קודם)
שהיה באמצע שנות ה-80?
"אני בטוח שיהיה ביקוש חזק להובלה ימית עוד שנים רבות. אני לא פוסל האטה זמנית, אבל לא שיהיה מנוחה, לא שפול. הלקוחות שלנו באסיה אהובים לנו, הם רק יודו לכם מספיק ספינות, שיצאו וינייאו כל מה שררוש".

דמעות בשייטת

"כזאב לי מה שקורה במדינה", אומר סמי עופר. "לא נולדתי עם כפיית הוב או כסף בפה, ולכן כל כך כזאב לי מה שקורה. יש בארץ יותר מדי שנאת אחים: האחד אוכל את השני, האחד מבוסס מנפילתו של השני, כולם רוצים לראות דם. ככה לא מתנהלת מדינה שרוצה להתקיים לתמיד. אני רואה סכנה לקיומה של ישראל אם לא יבוא תיקון מיידית באורחות החיים. אני אמנם ישראלי תושב חוץ, אבל אני ציוני, בטח. בלי מדינת ישראל חזקה היהודים בכל רחבי העולם יהיו רק אורחים סוג ב'. בלי ישראל חיי היהודים יהיו נובל. העוצמה וההשפעה של היהדות מקורה בעוצמתה והשפעתה של ישראל, ולא להפך".
חייו של עופר גדושים בסיפורים רבים על עזרה לישראלים במצוקה, על מימון טיפולים רפואיים וניתוחים יקרים לעובדיו, על מתן כסות לרבים. רשימת הגופים הישראליים הנהנים מתרומותיו ארוכה ומגוונת (ר' מסגרת). גוף שהוא נהנה במיוחד לתרום לו הוא השייטת, שאיתה יש לו קשר אמיתי: עמותת של עופר מממנת לימור רי תואר ראשון לחיילים ולקצינים המשרתים בשייטת, ועד כה חולקו 400 מלגות. המפעל החל לפני 11 שנה ועתיד להימשך עד 2013.

"אין דבר שאני נהנה ממנו יותר מלשהות בחברתם של לוחמי השייטת", אומר עופר. "כשאני בא לשם כולם עוטפים אותי באהבה, מהש"ג ועד המפקד. אני בוכה שם כמו ילד; בוכה ואומר לעצמי: הנהגה שלנו ואנחנו כולנו לא ראוים לילדים נפלאים כאלה. מדינת ישראל נתנת יותר תמיכה למי שלא מגיע להם ופחות למי שכן מגיע להם. נותנים יותר מדי כסף לפרויטים שמתחמקים מעבודה ופחות מדי לעניים האמיתיים. מי שיכול לעבוד ולא רוצה - לא מגיע לו כלום מהממשלה, כי אם הוא מקבל כסף או האחרים, שלא מסוגלים לעבוד ונוקקים לסיוע

תרומה חדשה של עופר לישראל: 100 מיליון דולר

40 מיליון לאיכילוב, 25 מיליון לרמב"ם ו-20 מיליון לאצטדיון כדורגל סמי עופר נאה לפרט את רשימת התרומות שלו. "הקרן הפרטית שלנו והחברות הציבוריות שבבעלותנו תרמו עד כה 35 מיליון שקל למימון תרופות מצילות חיים שמחויב לסל הבריאות", הוא מדווח. "מאות קיבלו את סיוענו. 3.4 מיליון שקל נוספים תרמנו לחולי סרטן המעי הגס. תרמנו גם למרכזים לילדים אוטיסטים, למועדוניות לילדים ונוער בסיכון, לעמותות לשילוב בני העדה האתיופית. תרמנו לספרייה רפואית בבית החולים איכילוב ולהקמתו והפעלתו של בית ספר לתקשורת במרכז הבינתחומי בהרצליה.
"עכשיו אני מודיע על תרומה חדשה לישראל בסך 100 מיליון דולר. זו הרשימה: 25 מיליון דולר לבית חולים רמב"ם, להקמת בית חולים תת-קרקעי שכל כך היה חסר בצפון במלחמת לבנון השנייה; 7 מיליון דולר למחלקה חדשה לטיפול נמרץ חולים סרטניים; 40 מיליון דולר לבית חולים איכילוב, לצורך בניית מרכז חדש קארדיורוסקולארי ובית חולים תת-קרקעי; ועוד 2 מיליון דולר לסיוע ישיר לחולים מעוטי יכולת; 20 מיליון דולר לתרום להקמת אצטדיון כדורגל אולימפי משוכלל בחיפה, שיוכל לארח משחקים ברמה בינלאומית, עם 32 אלף מקומות ישיבה. על תרומות נוספות טרם סגרנו סופית."